

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: СОЦИОЛОГИЈА И ФИЛОЗОФИЈА

СТРУКА: ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ТРГОВИНА

ЗАНИМАЊЕ: ПОСЛОВНО-ПРАВНИ ТЕХНИЧАР; ЦАРИНСКИ ТЕХНИЧАР; ПОСЛОВНО-ИНФОРМАТИЧКИ ТЕХНИЧАР

РАЗРЕД: Четврти (IV)

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 64

ДАТУМ: јун 2024. године

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Ученици ће разумјети сврху постојања науке о друштву.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- Усвајање основних знања и социолошких појмова
- Разумијевање улоге и задатака социологије у склопу других наука
- Препознавање социолошких учења и појмова као опште друштвене науке
- Стицање знања о филозофском учењима
- Повезивање нових знања са претходним (из природних и друштвених наука)
- Уочавање темеља за све науке
- Дубље и свеобухватније сагледавање свијета
- Учење о другачијим вриједностима (не само материјалним што је данас све чешћи случај)
- Уочавање савремених проблема
- Развијање критичког мишљења

ТЕМЕ

- Увод у Социологију;
- Методе социолошких истраживања;
- Природа, човјек и друштво, рад и друштвена производња;
- Структура и организација друштва;
- Промјене и развој друштва-глобализација
- Култура и друштво и
- Религија

- Увод у филозофију
- Античка филозофија
- Средњовјековна филозофија
- Нововјековна филозофија
- Савремена филозофија

Оквирни број часова за реализацију тема није дефинисан. Наставник ће приликом планирања и програмирања наставних садржаја, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме, потреба струке и занимања, и сл, одредити број часова потребан за њихову реализацију у оквиру теме. Теме чине обавезни дио Наставног програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа њихове реализације.

ИСХОДИ

1. Увод у социологију

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - дефинише појам социологије; - објасни значај социологије за развој науке и друштва; - наведе сврху постојања науке о друштву; - наброји различите друштвене теорије; - препозна различитост социолошких схватања друштвених наука.	Ученик ће бити способан да: - анализира значење појма социологија; - објасни повезаност социологије са другим друштвеним наукама; - критички процијени значај науке о друштву; - анализира значај различитих друштвених теорија	Ученик ће бити способан да: - развије смисао за самостални рад и рад у групи; - развије способност организације и планирања активности; - покаже комуникативност и толеранцију;

2. Методе социолошких истраживања

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да:	Ученик ће бити способан да: - користи различите методе за прикупљање	Ученик ће бити способан да: - покаже креативност; - изгради позитиван став према социологији;

- опише методе истраживања у социологији; - објасни појам методолошког истраживања; - објасни основну функцију социолошких закона; - наброји основне методолошке поступке и истраживачке поступке у социологији.	података (посматрање, разговор, анкета) - примјењује различите методе за сређивање података (класификација, мјерење, статистичке методе); - користи методе за анализу и тумачење података	- развије тачност, одговорност, самосталност, радозналост, уредност, истрајност у остваривању циљева; - развије самопоуздање, флексибилност и отвореност за нове идеје и информације;
---	---	--

3. Природа, човјек и друштво, рад и друштвена производња;

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - објасни научно тумачење природе, човјека и друштва; - опише човјекову произвођачку и стваралачку функцију; - дефинише појам рада; - објасни значај подјеле рада; - наведе врсте подјеле рада; - објасни два социолошка схватања рада; - објасни схватање економских закона.	Ученик ће бити способан да: - разликује научно од ненаучног тумачења природе, човјека и друштва; - анализира везу човјека и природе; - критички процијени социолошки приступ; - разликује два основна схватања социолошког приступа раду; - критички процјењује потрошачко друштво.	Ученик ће бити способан да: - развије способност организације и планирања активности; - покаже комуникативност и толеранцију; - преузме иницијативу, али и прихвати иницијативу других чланова групе; - покаже креативност;

4. Структура и организација друштва

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - објасни појам друштвене структуре; - дефинише појам и обиљежја друштвених група; - опише друштвене заједнице;	Ученик ће бити способан да: - анализира повезаност између димензије и елемената друштвене структуре; - шематски прикаже врсте друштвених група;	Ученик ће бити способан да: - развије тачност, одговорност, самосталност,

- наведе друштвену функцију и типове породица; - објасни карактеристике друштвених група; - опише развој етничких заједница; - објасни процес друштвеног раслојавања; - дефинише појам државе; - наведе карактеристике државе; - опише функционисање државе као глобалне	- уочи разлику између брака и породице; - разликује савремену од традиционалне породице; - упореди по сличностима и разликама професионалне, територијалне и религијске групе; - анализира разлику између класе и касте; - упореди различите државне организације које су се развиле у	радознаост, уредност, истрајност у остваривању циљева; - развије самопоуздање, флексибилност и отвореност за нове идеје и информације;
--	--	---

5. Промјене и развој друштва-глобализација

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - наведе и објасни социолошке теорије друштвених промјена; - објасни појам друштвеног развоја; - дефинише појам глобализације.	Ученик ће бити способан да: - класификује промјене по врстама; - препознаје стратешку важност информација за развој друштва; - анализира тврдњу да је глобализација „нови идеолошки мит“.	Ученик ће бити способан да: - изгради позитиван став према социологији; - поставља питања о социологији и употребом различитих извора информација долази до одговора на постављена питања; - рјешава проблеме;

6. Култура и друштво

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - дефинише појам културе; - опише значај језика за развој људске цивилизације; - објасни појам умјетности; - наброји врсте умјетности.	Ученик ће бити способан да: - процјењује значај културе за стварање идентитета друштва; - разликује умјетност од кича и шунда	Ученик ће бити способан да: - повезује знање од једноставнијих појмова и процеса ка сложенијим; - користи знања из друштвених наука за

		разумијевање социологије;
--	--	---------------------------

7. Религија

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - опише појам и настанак религије; - објасни улогу религије у развоју друштва и друштвених одоса; - дефинише појам магије; - дефинише појам мита; - објасни појам науке и узрок њеног настанка.	Ученик ће бити способан да: - разликује појам религије од појма секте; - разликује религију од магије; - класификује митове; - разликује науку од других облика спознаје.	Ученик ће бити способан да: - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развија критичко мишљење.

8. Увод у филозофију

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - опише појам филозофије и њен значај за развој науке; - објасни значење ријечи philoos и sophia; - наведе филозофске правце; - именује основне филозофске дисциплине; - изврши подјелу историје филозофије.	Ученик ће бити способан да: - разликује идеализам од материјализма; - препозна по сличностима и разликама предмет изучавања филозофских дисциплина; - разликује филозофију од митологије, религије, науке и умјетности.	Ученик ће бити способан да: - развије смисао за самостални рад и рад у групи; - развије способност организације и планирања активности; - покаже комуникативност и толеранцију; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду;

9. Античка филозофија

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - опише суштину филозофије античког доба; - наброји представнике Милетске школе; - наведе примјере антропоморфних представа о боговима; - обајсни Хераклитову филозофију; - опише филозофију Софиста; - објасни Сократово филозофско становиште; - објасни Платонову теорију идеје и теорију државе; - објасни Аристотелову класификацију знања, етику и политичку филозофију	Ученик ће бити способан да: - користи филозофске појмове; - разликује појмове идеализам и реализам; - пореди атомистичко схватање са савременим научним погледом на свијет; - аргументовано расправља о Сократовој оптужници; - разликује учења три античка филозофа (Сократ, Платон, Аристотел); - пореди Платонову теорију са савременим изазовима човјечанства; - уочи разлику између Платонове и Аристотелове државе;	Ученик ће бити способан да: -преузме иницијативу, али и прихвати иницијативу других чланова групе; - покаже креативност; - изгради позитиван став према филозофији; - развије тачност, одговорност, самосталност, радозналост, уредност, истрајност у остваривању циљева; - развија критичко мишљење

10. Средњевјековна филозофија

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: -наведе основне карактеристике средњовјековне филозофије; -објасни на чему се заснива филозофија; -именује најзначајније представнике средњовјековне филозофије	Ученик ће бити способан да: -препозна сличности и разлике античке и средњовјековне филозофије; -разликује средњовјековну филозофију од религије	Ученик ће бити способан да: - развије самопоуздање, флексибилност и отвореност за нове идеје и информације; - поставља питања о филозофији и употребом различитих извора информација долази до одговора на постављена питања;

11. Нововјековна филозофија

--	--	--

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: -објасни основне карактеристике ренесансе, хуманизма; - именује најзначајније умјетнике доба ренесансе; - препозна значај ренесансе за науку, умјетност и филозофију; - објасни Беконову филозофију; - објасни основне карактеристике рационализма; - објасни основне карактеристике емпиризма; - опише Хобсову теорију друштвеног уговора; - објасни Локову либералистичку теорију; - наведу основне карактеристике просветитељства; - објасни Кантову теорију: Критика моћи расуђивања и Критика практичног ума; - наведе основне карактеристике Хегелове филозофије.	Ученик ће бити способан да: -дискутује о захтјевима Бекона и Декарта за промјенама у филозофији и њихову критику традиције; -поређује различите рационалистичке теорије; -упоређује различите теорије емпиризма; -разликује Монтескијеву, Русоову и Волтерову филозофију; -дискутује о Кантовој филозофији	Ученик ће бити способан да: -рјешава проблеме; - повезује знање од једноставнијих појмова и процеса ка сложенијим; - користи знања из друштвених наука за разумијевање филозофије;

12. Савремена филозофија

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - наведе основне карактеристике савремене филозофије; - наброји филозофске правце карактеристичне за овај период; - објасне Шопенхауерову филозофију; - објасни Ничеову филозофију; - опише филозофију позитивизма и прагматизма; - објасни филозофију феноменологије;	Ученик ће бити способан да: -изводи закључак о Марксовој политичкој филозофији и теорији отуђења; -анализира текстове (Шопенхауер и Ниче); -дискутује о проблемима којима су се бавили представници критичке теорије друштва; -анализира Хусерлову филозофију; -истражи Камијеву филозофију; -дискутује о темама које обрађује Ноам Чомски.	Ученик ће бити способан да: - преузме иницијативу, али и прихвати иницијативу других чланова групе; - поставља питања о социологији и употребом различитих развије смисао за самостални рад и рад у групи;

- објасни филозофију егзистенције		
-----------------------------------	--	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ - СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

На сваком наставном часу неопходно је истаћи повезаност претходно обрађеног са новим наставним садржајем. У раду на часу користити разговор, шематски приказ, графофолије, уџбеник-за дефинисање кључних појмова, примјењивати рад у групама, рад у пару (интерактивно), рад на тексту, разговор на тему, задатак за групу, презентације. Употребом различитих облика и метода рада развијати код ученика способност логичког мишљења и закључивања, способност разликовања битног од небитног, способност анализе и синтезе, радозналост, прецизност, одговорност и интересовање за друштвену науку.

ОЦЈЕЊИВАЊЕ

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.

ИНТЕГРАЦИЈА

Са свим предметима које су ученици већ изучавали, а посебно са Демократијом и људским правима, правном групом предмета, Српским језиком и Историјом

ИЗВОРИ

1. Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
2. Друга стручна литература и приручници
3. Интернет